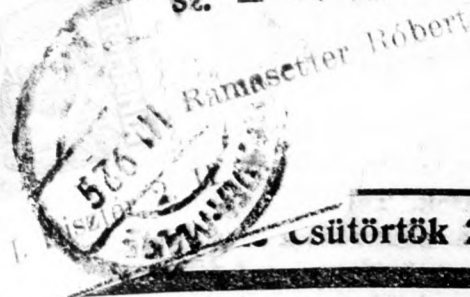

Szerkesztőség kiadó-
hivatal és nyomda

Cluj-Kolozsvár, St. Baros
Pop. (Brasael-utca) 10.

Telefon: Szerkesztőség
Hivatal — 977
Sz. — 550

UJ KELET

ZSIDÓ-POLITIKAI-NAPILAP

ELŐFIZETÉS ÁRA
Romániában

Egész évre — — 850
Félévre — — 460
Negyedévre — — 240
Egy hónapra — — 85
Egy szám ára pályaud-
varon és vidéken is 4 lei
Bukarestben — 5.—

Csehszlovákiában
Egy hónapra — ck 35.—
Egy szám — 1.50

Csütörtök 26

Cluj-Kolozsvár * VIII. évfolyam * 71 szám

5685. Nizán 1

Népek koldusa

Azok a nyilatkozatok, amelyek a jeruzsálemi egyetemavatás alkalmából elhangzottak szinte-szinte súlyosabbak mint maga az egyetem. Talán csak a pillanat hatása ez, de mostan úgy érzem. És nem is Herriot francia miniszterelnök üdvözlő iratára gondolok. Szép, udvarias és bizonyára őszinte jókívánság ez, amellyel a nagy francia nép nevében köszöni a kicsiny zsidó nemzetet. De a másik, a francia kamara elnökének, Painleve üdvözlő irása! Es ebben is egy mondat. Egy mondat, amely úgy csap le a szívre, mint az áhitott megjelölések biztató felvillanása. „Franciaország bizik Izrael barátságában, tudja, hogy a francia és a zsidó szabadságtörekvések között sokkal több kötetlek áll fenn, semhogy az ősi francia nemzet és az új Judea ne kapcsolódna testvéri kötetlekben egymáshoz!”

Istenem, hát megértük ezt az időt is. Hogy mások, hatalmas nemzetek érdemesnek tartják hangoztatni, hogy biznak a mi barátságunkban. Hogy mások, hatalmas nemzetek keresik és megtalálják és hirdetik és örülnek azoknak a lelki kapcsolatoknak, azoknak a „kötetleknek”, amelyek a zsidó nemzettel egybefűzik. Eddig milyen egészen fordítva volt. Eddig valahány gazdanép államkereteiben élünk, minékünk volt az a legnagyobb vágyunk kimutatni, hogy valami rokoni kötetlek fűz bennünket az államfentartó nemzethez. És ha a történelmi kutatások véletlenül földerítette, hogy Arpád honfoglaló hadainak nagy része zsidó-kazárok voltak és ha ki tudtuk mutatni, hogy Erdély területén már Traján császár uralma alatt is sűrű zsidó lakosság volt, mi voltunk a legboldogabbak. Volt valami, amire hivatkozni tudtunk, valami, amivel a gazdanéphez tudtuk fűzni magunkat. Gyöngye kötetlekek voltak ezek, pókhálófonalak, de a koldusnépek tehetetlen nincstelenségével hangoztattuk egyre — hiszen másunk se volt. És ez itten a lényeg. Nem volt más vagyonunk, csak ezek, a sokszor mondva csinált pókhálókötetlekek és koldusai voltunk a nemzetek társadalmának, ajándékot várók, ajándékon élők.

Mert emberek, társadalmak, népek és nemzetek két nagy rétegre oszlanak: Vannak, akik ajándékot adnak és vannak, akik ajándékot elfogadnak. Az ajándékot adók, azok az erősek, azok a magukkal rendelkezők, azok, akiknek barátságát keresni érdemes és kell. Mert a lényükből sugárzik ki, hogy biztos erejükben, jóért jóval tudnak fizetni és a rosszat rosszal tudják viszonzni. Nemzeti ujjaéledésünk, messi jövedők kódében szunnyadó álma volt az, hogy a zsidó nép az erőnek erre a magaslatára lendüljön. Hogy az ajándékokon élő koldusnépből ajándékot adni tudó nemzet sarjadjon. Tudtuk, éreztük, hogy amint ez a pillanat elérkezik, abban a pillanatban meg van oldva az örök zsidó kérdés.

Vajjon Painleve elnök üdvözlő irata ennek a nagyszerű sorsfordulásnak egy korai előjele-e? Ha csak korai előjel is, akkor is érdemes volt megélni, érdemes volt elgondolkodni fölötte. És érdemes az álmokat tovább szöni. Most még csak egyetemet avatunk, a héber egyetemet Jeruzsálemben — már is. Már is annyi erőnek megnyilatkozását látják bennünk, hogy hatalmas népek már szívesen hivatkoznak lelki kötetlekekre, amelyek hozzánk fűzik. Csak egy szerény tudományegyetem. De jönni fog napja a nagy városok, világkereskedelmi góczok, kulturális és gazdasági központok kiépülésének és új Judea ajándékos ereje ki fogja sugározni védő hatalmát a szétszórtasban élő fiaira. Akkor úgy állunk majd a nemzetek társadalmában, mint egyenlők az egyenlőkkel szemben és Painleve politikai meglátása azt hirdeti, hogy ez az idő nincs is messze, csak akarat, csak kitarítás legyen.

Madgearu éles kritikája a nyugdíjtörvényről

Interpelláció a Vadul Comercial ügyében. A kamara és szenátus mai ülése

(Bucuresti-Bukarest, március 25. Az Uj Kelet tudósítójától.) A kamara mai ülésén Mirto parasztpárti képviselő kérdést intézett a kormányhoz, milyen álláspontot foglal el a Vadul Comercial szemben.

Pete Dragumirescu egyetemi tanár Angelescu közoktatásügyi miniszterhez intéz interpellációt a jasi egyetem jogi tanárainak lemondására vonatkozólag. Ezután áttérnek a napirendre s a nyugdíj-törvényt tárgyalják. A napirend első szónoka Madgearu parasztpárti vezér, aki az egész ülést kibeszéli. Részletes kritika alá veszi a nyugdíj-törvény javaslatot s azt mondja, hogy ahelyett, hogy a kormány a nyugdíj alapjául a fizetések maximumát vette volna, a minimumot vette. A nyugdíjasok szomorú helyzetéről beszélve, adatokkal bizonyítja,

hogy a nyugdíjasok nagyrésze valósággal éheznek. Kifogásolja a javaslat egyik szakaszát, amely a tisztviselők fizetéséből levont tíz százalékról intézkedik. A javaslat ugyanis kimondja, hogy ha a tisztviselő tizenöt év előtt elmegy az állam szolgálatából, a levont nyugdíjilletékét elveszítette. Ez rendkívül sérelmes az amugy is rosszul dotált tisztviselőkre nézve. A javaslat egyébként úgy erkölcsileg, mint anyagilag a tisztviselőket romlásba viszi. Az ülés fél 6-kor végetért.

A szenátus ülésén a közigazgatási reform részletes tárgyalását folytatják, melynek során a százhatvanadik szakaszig jutottak el. A 155-ik szakaszt azon módosítással fogadják el, hogy a megyei tanácsok választási rendszere ugyanolyan legyen, mint a községi tanácsoké.

Minisztertanács dönt a bérszerződések meghosszabbításáról

(Bucuresti-Bukarest, március 25. Az Uj Kelet tudósítójától.) A kereskedők Tancred Constantinescu miniszter tegnapi kijelentése alapján ma délelőtt ismét megjelentek a kereskedelemügyi miniszternél, hogy a választ a bérszerződések meghosszabbítására vonatkozólag megkapják. Tancred Constantinescu kereskedelemügyi miniszter a küldöttségnek kijelentette, hogy Marzescu miniszterrel behatóan megvitatják a kérdést és elhatározták, hogy a bérszerződések meghosszabbításának ügyét a holnap minisztertanács elé terjesztik. Ismét hangsúlyozta, hogy legyennek a kereskedők meggyőződése arról, hogy megvédeimzei érdekeiket, a minisztertanács a döntésen — mondja a miniszter — minden bizonnyal mind a két félt ki fogja elégiteni.

Véres összeütközések a német elnökválasztási harcban

Kétmillió aranyárka választási cölökre. A jobboldali pártok nagyarányu propagandája

(Berlin, március 25. Az Uj Kelet tudósítójától.) Az elnökválasztási küzdelem Németországban egyre nagyobb méreteket ölt. Nem egy helyen véres összeütközések keletkeznek egyes csoportok között. Az elmúlt éjjel Berlinben órákhoz tartó verekezés volt fiatalok között. A verekezés valóságos utcai harcra fejlődött. Botokkal, késekkel támadtak egymásra a két csoport tagjai, aminek következtében számosan megsebesültek, többen súlyosan. A rendőrség nagy apparátussal vonult ki a színhelyre és csak nagy fáradsággal tudta a rendet helyreállítani. A provokátorok közül hét fiatalembert letartóztatott a rendőrség.

Marx kölni beszéde

Kölnben egyébként Marx exkancellár a rajnai tartományból és Westfáliából meghívott közönség előtt beszédet tartott az elnökválasztásról. Kifejtette, hogy a németországra igazán német szellemű, demokratikus állam megalakításának a feladata vár.

Az új német állam, az új német lobogó ne legyen az 1871-iki birodalmi lobogó megtagadása. Hangsúlyozta, hogy tovább halad azon az uton, amelyre birodalmi kancellár korában lépett. Marx beszéde további során rámutatott arra, hogy Németország korábbi ellenségeivel szemben a megértés győzelmét kell, hogy kereszttülvigye anélkül, hogy a külföldi hatalmak folytatott tárgyalásoknál kockáztatná tekintélyét és becsületét. A népszövetségben lehetőséget lát a népek közötti megértés kezdeményezésére és megvalósítására. Mindazonban felelős köröknek meg kell fontolnoki, vajjon Németország beléphet-e jelen pillanatban a népszövetségbe. Németországot nem szabad megalázó biztonságát veszélyeztető feltételekkel belekényszeríteni a népszövetségbe. Biztosítani

kell a népszövetségben az ország-világbeli jelentőségének megfelelő helyzetet.

Kétmillió aranyárka a jobboldali propagandára

A német jobboldali pártok a napokban egy brosúrát adtak ki, amely titkos választási utasításait tartalmazza. Ez a brosúra a szocialdemokraták darmstadti lapjának kezébe került. A „Vorwärts” mai számában érdekes részleteket közöl a brosúrából. Ezekből a részletekből megállapítható, hogy a jobboldali pártok milyen nagyarányu választási propagandát fejtenek ki. Berlinben különböző bizottságokat alakítottak, így külön sajtóbizottságot is, melynek az a feladata, hogy a lapokat megdolgozza.

A választási agitáció céljaira eddig kétmillió aranyárka áll rendelkezésre. A Jarres érdekében rendezett propaganda-gyűléseket, különböző előadásokat és zenés délutánok keretében fogják megtartani. Nagyarányu filmpropagandát is fejtenek ki. A jobboldali pártok eddig két filmtársaságot bíztak meg, hogy különböző felvételeket készítsenek Jarresről. Más filmtársaságokkal is folynak tanácskozások. Igen sok plakátot is készítettek, melyek közt a leghatásosabb az, mely egy fekete-fehér-vörös zászlót ábrázol. A fekete részben igen ügyesen helyezték el Jarres fejének képét. Főattrakciója lesz a Jarres érdekében kifejtett propagandának az, hogy a választást megelőző napon Németország minden városában és községében mulatságokat rendeznek. A tervezet szerint minden városban és a kisebb vidéki községekben is valamennyi alkalmas termet ki kell bérelni, hogy itt nagy családi összejöveteleket és művészestéket rendezzenek. Jegyeket természetesen ingyen adnak, hogy minél többen résztvegyenek a mulatságokon.

A választás esélyei

Berlinben különben bizonyosra veszik, hogy az első választásnál nem lesz végleges döntés.

Politikai körökben mindinkább nagyobb tért hódít az a hiedelem, hogy a centrumdemokraták jelöltje nem marad számarányban a szocialdemokraták mögött. Ez esetben lehetséges, hogy a második választási menetről a szocialisták lemondanak az önálló jelöltről, amely esetben a szocialisták a centrummal, a demokratákkal együtt közös jelöltben állapodnak meg és előreláthatólag ez a megállapodás Marx személyére fog vonatkozni.

Akit 19 éves korában avattak doktorrá

Marcali Henrik doktorráavatásának ötvenedik évfordulója

(Budapest, március 15. Az Uj Kelet tudósítójától.) Marcali Henrik, a zsidószármazású kiváló magyar történelemtudós ezekben a napokban ünnepelte ötvenedik évfordulóját annak, hogy doktorrá avatták. Egy budapesti újságíró felkereste ebből az alkalomból a világhírű tudóst és látogatásáról a következő rendkívül érdekes sorokban emlékezik meg:

Ötven éve most, hogy Marcali Henrik, tizenkilenc esztendőskorában a tudományok doktora lett és ez a jubileum csendesen, külső zaj nélkül suhan el a kitünő tudós fölött. Szakadatlan munkában, tanulásban és tanításban mult el ez az ötven év és a nagyhirű professzor ma is fiatalos energiával és olthatatlan lelkesedéssel dolgozik. Rengeteg könyve között mosolyogva fogad:

— Igen, most pár napja volt ötvenedik évfordulója annak, hogy tizenkilenc éves koromban doktor lettem. Öt évvel azelőtt, tehát tizennégy éves koromban érettségiztem Pápad, ahonnan a budapesti egyetemre kerültem. A tanárim? Kerékgyártó Árpád, Hunfalvy János és Greguss Ágost, akiknek ma is hálás kegyelettel őrzöm emlékét. Bizony szép idők voltak azok, az ifjuság szép napjai. Sokat és különöset aligha tudok mondani az egyetemi évekről. Akkoriban kevesebbet olvastunk újságot és többet tanultunk és mindnyájan egyformán voltunk hazafiak. Igen, igen, akkor tanultak az egyetemen. 1870-től 73-ig végeztem az egyetemet és 1873-ban tettem le a tanári vizsgát. A mintagimnáziumban voltam azután két évig próbaidős tanár, történelmet és földrajzot tanítottam.

— Az első évben sok bajom volt. Nem tudtam rendet tartani a gyerekek között, de a második esztendőben azután ezt is megtanultam. Gyönyörű iskola volt az akkori mintagimnázium, az én fiatal lelkemnek sok öröme tellett a tanításban. A növendékeim közül emlékszem még Apáthy Istvánra, Jendrassik Jenőre és másokra. 1875-ben azután lettem a doktorátust. Tulajdonképpen már egy félévvel előbb. 1874 végén doktor lehettem volna, de Hunfalvy János betegeskedett és így várom kellett az ő felgyógyulására.

— 1875-ben azután külföldre mentem és három évig odakint tanultam. A berlini, párisi és az oxfordi egyetemen tanultam tovább, majd mikor hazajöttem, huszonhárom esztendőskoromban egyetemi magántanár lettem. Emlékszem, áprilisban tartottam az első próbaelőadást. A középkor vezető eszméi címmel. Nagy közönségem volt, a tanárok csaknem mind végighallgatták a fiatal, huszonhárom esztendőskorú próbaelőadását és az előadás után Thallóczy Lajos azt mondotta nekem, nagyon sajnálja, hogy gyorsirással le nem jegyezte egész előadásomat. Bizony, jól esett ez a kitüntetés.

— A többi azután nyitott könyv. Tanultam és tanítottam. Dolgoztam és dolgozom ma is.

Az íróasztal tele könyvekkel, jegyzetekkel, friss kéziratokkal. Marcali Henrik, aki ötven éve — tizenkilenc éves kora óta — doktora a tudományoknak, ifjú lelkesedéssel dolgozik. Eppen úgy, mint ötven évvel ezelőtt és mint az elmúlt ötven év alatt.

Október végén lesznek a községi és megyei választások

Bukarest, március 25. Az „Adeverul“ szerint a kormány elhatározta, hogy a községi és megyei választásokat október végén megejtí. A lap szerint a kormány már megtette erre vonatkozólag az előkészítő intézkedéseket.

Borzalmas gyilkosság Szlovenszkóban

Egy új Leirer-estet

(Kassa, március 25. Az Uj Kelet tudósítójától.) Mintegy hat héttel ezelőtt Hibben András, egy különöletet folytató vázseci malomtulajdonos eltűnt. Másnapra az istállóba bezárt éhes állatok bögsére lettek figyelmesek a szomszédok. Betörték az istállót, megették az állatokat, de minden gyanujokat eloszlatta az a fiatalember, aki azzal jelentkezett, hogy Hibben Turócszentmártonba utazott a sógorához és őt bízta meg a felügyelettel. Be is költözött feleségével együtt a gazdátlan portára és napokon keresztül ott tartózkodott.

A falu később mégis gyanut fogott, a csendőrök is nyomozni kezdtek az eltűnt Hibben után, mire a fiatal házaspár nyomtalanul eltűnt. Felkutatott erre a házat és borzalmas felfedezésre jöttek. Lepedővel, vánkossal és egy mellényvel letakarva feküdt az eltűnt malomtulajdonos hathetes, már feloszlásnak induló holtteste a pincében egy burgonyarakás alatt.

Megállapították, hogy halála előtt utoljára

Kínai falak Európa közepén

Ágyudörgés hozta a kulturát. Babona és kuruzslás. Montenegró szétfoszlott rózsaszínű álmái

(Belgrád, március 25. Az Uj Kelet tudósítójától.) Két jókora erdélyi vármegye, telistele égbenyuló havas hegyekkel. A hegyek közepéből a maga háromezerméteres fenségével a háboruból jólismert Lovosen emelkedik ki, mint csengős számár a birkanyj közül. A tarfejű hegyek tövében, oldalához piszkos kis falvak lapulnak, rohanó patakok partján ritkás erdők, a sziklák tetején kőszáli sasok, dudavada, zergék, tarka kecskék és furulyázó parasztok. Azután kövek, kövek és kövek, — ez Montenegró.

Itt van Európa kellős közepén ez az ország, ma már szerves része Jugoszláviának. A fővárosa: Cetinje, van még egy huszezer lelkes felül számláló városa: Niksias, a kikötője: Antivari a kék Adria partján, mégis kevesebbet tudunk róla, mint a sok ezer mérfölddel délebb fekvő és emberévek által lakott Madagaszkár szigetéről.

Kínai falak Európában

Nem csoda ez. Montenegró, ez a liliputi királyság sokáig, egészen a világháború közepéig Európa Kínája volt. Az országot magas és idegenek számára járhatatlannak tudott sziklák kínai kőfalként zárták el. Csak míg Kína az elszigeteltség évszázadaiban is fejlődött és — igaz, hogy sajátságos — kulturára tett szert, addig Montenegrót a hódítók nagyvenkettős útegei majdnem abban a stádiumban találták, mint ötszáz évvel ezelőtt kelt saját historikusainak feljegyzései.

Babona és kuruzslás, a csodák országa volt ez az operett-fejedelemség. Népe hitbuzgó, nomád és félvad, rablásból és vadászatból élő. Zsarnok fejedelmek kormányozták a népet és örök tüzfészke volt mindig a Balkánnak. Mikor vértenger árán megvetették a lábukat Montenegró hegyes és kavicsos talaján a hódítók, akkor kultura gyanánt néhány babonás legendát, hősi szájhagyományokat és pár sirósan szomorú melódiájú népdalt találtak ott.

Kutyaszőr és ezerjófű

Az isteni nép primitív igénytelenségben és állati sorban tengődött. Több mint kilencven százaléka volt analfabéta. Vagyontalan és nincstelen emberállatok, akik sziklabarlangokban erdei, fak odvában és az Istenhez közel, a sziklatető szélétől védett helyen élték le a maguk baromi kis életét. Fétisekhez imádkoztak és csendes éjszakákon tüzoszlopokkal üztek ördögöt. Betegeiket kuruzsló felcserek utilapival, kutyaszőrrel és ezerjófűvel gyógyították. Magasnövésű, párduejárású, szépségesen szép asszonyaikat úgy rabolták sziklafészkükbe, esetleg közülök a jómoduak csengő arannyal vásárolták meg őket.

Ritkán gazdag külföldiek száguldottak keresztül sziklás országuk természetes serpentinutain és a martalócok serétre töltött kovás puskáikból ráhíbták sziklafészkükből az elrobogó idegenekre. Ezek azután nem segítette maga a Goszpodár csengő perperekkel megfizetett, ludtollal megírt védelmi fermánja sem. Különben sem tudták volna elolvasni a Nagyur parancsolatját, mert nem értettek a betűvetés csinájához. Na meg aztán a völgyben fekvő Cetinjétől a Lovosen hegy tetejéig háromezer méter van légvonalban és odáig bizony nem terjedt már

Mayer Ferenc mészárosnál volt, akit a kassai ügyészséghez lopás miatt két hét előtt bezáratottak, honnan azonban kétnapi fogvatartás után elbocsátották. Ez a Mayer ezután Kassára költözött és lakást vett ki. Lakásán a csendőrség kereste, de csak az asszonyt találta ott, akit bűnrészesség gyanuja alatt letartóztattak. Tegnap azután elfogták magát Mayert is. Keresztkérdések sulya alatt bevallotta, hogy Hibben ő ölte meg. A feleségének és Mayer Emil nevű tizenhétéves öccsének tudomása volt a gyilkosságról. E vallomás alapján Rutkán a fiatalabb Mayert is letartóztatták. A holttestet a pincébe vitte a gyilkos és ott elrejtette. Az elrabolt értékeket és tekintélyes összegű készpénzt elköltötték a gyilkosok.

A letartóztatásban levő terheltek töredelmesen vallanak be mindent és sirással könnyitenek a lelkiükön. A letartóztatott házaspár négyéves kis lányát a gyermekmenhelyen helyezték el. A megismétlődött Leirer-estet óriási izgalomban tartja a felvidéket.

Petrovics-Njegus Nikita fejedelem szarkaláb-íráso, parancsának a hatálya.

Made in Germany

Aztán jött a Kultura. A nagy világrengés idején. Nem szép szóval, csendes simogatással, jóakaratu oktrojjaal. De bõmbõlõ ágyuk ordították bele ezt az évezredekkel dacolt harcos néphe és láthatatlan kínai falán Cruagorának vassisakos németek hágtak át, akik puskatussal terjesztették az új idők szellemét.

A hegyek odvából birkamódra terelték elő a jámbor és mégis harchoz szokott népet és a keskedt szilvafák kék termését teleragasztották adócedulákkal. Tanítókat hozattak a számukra, mázsás kövek emeigetéséhez szoktatott kezükbe könnyű tollszárazakat erlítették bele és az emberiség legnyomorultabb szántóföldjén: a fehér papiroson szántattak velük a kis fekete ekével szarkalábvetéseket.

A spirituszt pálinka fejében hektóliterszámba osztották ki és a sudár montenegrói nők eddig örökön meztelen talpát franciaorru füzös cipõkbe szoritották, melyeken angol nyelven állott ezüstös betűkkel bepréslve:

— „Made in Germany.“

Véres hus turó helyett

Majd ismét új ra következett a kultúrával gyötört népre. A testvér szerb nemzet terjesztette ki jogarat felettük és ködként bocsátotta rájuk a nagyszilv egység délibabos álmát. A nép morgott, midõn ártatlan turó és fõtt szilva helyett véres hust adtak elébe a katonáéknál és reguláris fegyelmet erőszakoltak a szabad kőszáli sasokra.

Havasí gyopárt, keselyűfészket keresõ gyerekeiket a bóra elõl a tulfutott ovodába kellett a testvér baltamaskodására küldení. A hirtelennövésü népfajba a kultura pálinkája jóvoltából beleeette magát a tudóvész. Börtönöket építettek nekik és megsokszorozták Nikita király primitív huszonöt bot büntetését is.

A házasságzamba menõ, kevésbé körülményes „összeállást“ rendeleti uton törölték el és az ortodox papok esztendõkõn keresztül mást se tettek, mint esketési funkciókat végeztek.

A sziklák romantikus rablóvilágát csendõrgyürüvel vették körül és dr. Markovics Nikola cetinjei orvost, komitácsivezért a szarajevói hóhér végezte ki kötéllel nemsokára azután.

És a kínai falat tövig rombolták le a „kulturát“ hozók.

A rózsaszínű kőd végleg szétfoszlik

Még egy ideig kergette az évezredek változatlanágához szokott nemzet az álmok konturjait. Velehez, Olaszországba emigrált királyukat hívó szóval hívták vissza. Itélkezni a királyi palotává avatott nagy falusi fehér ház tornácára... Morózus törvénybírák helyett a népies viseletben járó Goszpodárt kívánták vissza, aki korbáccsal a kezében méri az igazságot és stande pede ki is osztja saját felséges kezével. Porciószámba.

Erre a testvér szerb nemzet lázadóknak minõsítette szegény jó montegróiakat és monstre-bün

pereket produ
börtönözték
minden módo
előtt a rózsás

A kultura
kínai falak k

.....

puska

Egy legény

.....

(Cluj-ko

sító-jától.)

tábla előtt

földmivesleg

hatóság elle

gyulafehérva

tárgyalta az

egyévi bört

ület ellen.

követte el.

menyegző

menyegzőre

éjféltájban

lányért össz

Vasi legén

keletkezett

nép szemel

legény Báp

közbevetett

kiutasította

káromkodá

Hazaér

vadászfegy

és elindult

megbosszu

Mikor élet

megtöltött

kon. A go

egy bennle

népek rém

ijedten bu

az életéve

felbõszült

ezzel a hé

sem nyitja

célba lehe

ajtó alsó f

A hata

csendõrei

meg magá

törzse mel

csövét és

örök is tí

harc fejlõ

ban nehá

dühõngõ

tek és be

A táb

példás bü

Giurgiu

kérte és

A táblai

tetbe az

vényszék

.....

ba

Kõ

Flo

M

C

S

E

Diva

pereket produkáltatott ellenük. Százával és ezrével börtönöztek be a rózsaszínű álmok kergetőit és minden módot felhasználtak arra, hogy képzetük előtt a rózsás ködök utolsó foszlányai is eltűnjenek.

A kultura diadalmasan bevonult a leomlott kínai falak közé... *Pető Gergely*

Mikor egy lakodalom puskalövésekkel végződik

Egy legény bosszúból tizenegy lövést adott le a lakodalmas házra

(Cluj-Kolozsvár, márc. 25. Az Uj Kelet tudósító-jától.) Ma állott a kolozsvári királyi ítélőtábla előtt Berghian Achim Hápria községbeli földművelő emberölési kísérlet, valamint hatóság elleni erőszak büntetvével vádolva. A gyulafehérvári törvényszék a múlt év vége felé tárgyalta az ügyet és a vádlottat az alkalommal egyévi börtönrre ítélte. Berghian felebbezett az ítélet ellen. A vádlott büntetést Hápria községben követte el. 1924 november 10-én éjjel nagy menyegző volt Bapadus Dumitru házában. A menyegzőre hivatalos volt Berghian is. Ugy éjjeltájban azonban ittas állapotban egy lányért összetűzött Achim Manasse és Hoplea Vasi legényekkel. A szóváltásból verekedés keletkezett s a három legény ott, a lakodalmas nép szemeláttára alaposan hajbakapott. A vőlegény Bapadus, hogy elejét vegye a dolognak, közbevetette magát és a kötekedő Berghiant kiutasította a házból. A kiutasított legény nagy káromkodások között el is távozott.

Hazaérve házához leakasztotta a szegről vadászfegyverét, zsebét megtöltötte golyókkal és elindult vissza a lakodalmas ház felé, hogy megbosszulja magát a rajta esett sérelemért. Mikor elérte a házat, egy száz lépésnyire megtöltötte fegyverét s *hétzer belőtt az ablakon.* A golyók szerencsésen nem találtak el egy bennlevőt sem. A dördülésekre az asszonynepek rémült sikoltásba kezdtek s a férfiak is ijedten bujtak meg a fal mellett, mert könnyen az életével játszott az, aki kilép a házból. A felbőszült legény azonban nem elégedett meg ezzel a hét lövéssel. Mikor látta, hogy senki sem nyitja ki az ajtót, akit talán könnyen célba lehetett venni, hét lövést még leadott az ajtó alsó felére.

A hatalmas fegyverropogásra odaértek a falu csendőrei és rákiáltottak Berghianra, hogy adja meg magát. Berghian a válasz helyett egy fa törzse mellé ugrott, feljűk fordította a fegyver csövét és néhány lövést leadott. Erre a csendőrök is tüzelni kezdtek rája úgy, hogy formális harc fejlődött ki a két fél között. Végül azonban néhány csendőrnek sikerült észrevétlenül a dühöngő legény mögé kerülni, akit lefegyvereztek és bezsállítottak a csendőrszere.

A tábla mai tárgyalásán Tanasescu főügyész példás büntetést kért a vádlottra. A védő dr. Giurgiu János ellenben a büntetés enyhítését kérte és hivatkozott a vádlott ittas állapotára. A táblai vádpanás azonban nem vette tekintetbe az érveléseket és a gyulafehérvári törvényszék egyévi börtönbüntetését helybenhagyta.

Nagy harisnyavásár

mélyen leszállított árral.

Kötött harisnya minden színben	lei	25
Flohr-harisnya minden színben	lei	53
Muszlin harisnya divat színben	lei	69
Cérna-muszlin minden színben	lei	98
Selyemfátyol harisnyák minden színben	lei	125

BLATT

FÖTÉR 12

Divatkötetben és kétféleképpen árulni válasszuk! A (1) (2) (3) (4) (5) (6) (7) (8) (9) (10) (11) (12) (13) (14) (15) (16) (17) (18) (19) (20) (21) (22) (23) (24) (25) (26) (27) (28) (29) (30) (31) (32) (33) (34) (35) (36) (37) (38) (39) (40) (41) (42) (43) (44) (45) (46) (47) (48) (49) (50) (51) (52) (53) (54) (55) (56) (57) (58) (59) (60) (61) (62) (63) (64) (65) (66) (67) (68) (69) (70) (71) (72) (73) (74) (75) (76) (77) (78) (79) (80) (81) (82) (83) (84) (85) (86) (87) (88) (89) (90) (91) (92) (93) (94) (95) (96) (97) (98) (99) (100) (101) (102) (103) (104) (105) (106) (107) (108) (109) (110) (111) (112) (113) (114) (115) (116) (117) (118) (119) (120) (121) (122) (123) (124) (125) (126) (127) (128) (129) (130) (131) (132) (133) (134) (135) (136) (137) (138) (139) (140) (141) (142) (143) (144) (145) (146) (147) (148) (149) (150) (151) (152) (153) (154) (155) (156) (157) (158) (159) (160) (161) (162) (163) (164) (165) (166) (167) (168) (169) (170) (171) (172) (173) (174) (175) (176) (177) (178) (179) (180) (181) (182) (183) (184) (185) (186) (187) (188) (189) (190) (191) (192) (193) (194) (195) (196) (197) (198) (199) (200) (201) (202) (203) (204) (205) (206) (207) (208) (209) (210) (211) (212) (213) (214) (215) (216) (217) (218) (219) (220) (221) (222) (223) (224) (225) (226) (227) (228) (229) (230) (231) (232) (233) (234) (235) (236) (237) (238) (239) (240) (241) (242) (243) (244) (245) (246) (247) (248) (249) (250) (251) (252) (253) (254) (255) (256) (257) (258) (259) (260) (261) (262) (263) (264) (265) (266) (267) (268) (269) (270) (271) (272) (273) (274) (275) (276) (277) (278) (279) (280) (281) (282) (283) (284) (285) (286) (287) (288) (289) (290) (291) (292) (293) (294) (295) (296) (297) (298) (299) (300) (301) (302) (303) (304) (305) (306) (307) (308) (309) (310) (311) (312) (313) (314) (315) (316) (317) (318) (319) (320) (321) (322) (323) (324) (325) (326) (327) (328) (329) (330) (331) (332) (333) (334) (335) (336) (337) (338) (339) (340) (341) (342) (343) (344) (345) (346) (347) (348) (349) (350) (351) (352) (353) (354) (355) (356) (357) (358) (359) (360) (361) (362) (363) (364) (365) (366) (367) (368) (369) (370) (371) (372) (373) (374) (375) (376) (377) (378) (379) (380) (381) (382) (383) (384) (385) (386) (387) (388) (389) (390) (391) (392) (393) (394) (395) (396) (397) (398) (399) (400) (401) (402) (403) (404) (405) (406) (407) (408) (409) (410) (411) (412) (413) (414) (415) (416) (417) (418) (419) (420) (421) (422) (423) (424) (425) (426) (427) (428) (429) (430) (431) (432) (433) (434) (435) (436) (437) (438) (439) (440) (441) (442) (443) (444) (445) (446) (447) (448) (449) (450) (451) (452) (453) (454) (455) (456) (457) (458) (459) (460) (461) (462) (463) (464) (465) (466) (467) (468) (469) (470) (471) (472) (473) (474) (475) (476) (477) (478) (479) (480) (481) (482) (483) (484) (485) (486) (487) (488) (489) (490) (491) (492) (493) (494) (495) (496) (497) (498) (499) (500) (501) (502) (503) (504) (505) (506) (507) (508) (509) (510) (511) (512) (513) (514) (515) (516) (517) (518) (519) (520) (521) (522) (523) (524) (525) (526) (527) (528) (529) (530) (531) (532) (533) (534) (535) (536) (537) (538) (539) (540) (541) (542) (543) (544) (545) (546) (547) (548) (549) (550) (551) (552) (553) (554) (555) (556) (557) (558) (559) (560) (561) (562) (563) (564) (565) (566) (567) (568) (569) (570) (571) (572) (573) (574) (575) (576) (577) (578) (579) (580) (581) (582) (583) (584) (585) (586) (587) (588) (589) (590) (591) (592) (593) (594) (595) (596) (597) (598) (599) (600) (601) (602) (603) (604) (605) (606) (607) (608) (609) (610) (611) (612) (613) (614) (615) (616) (617) (618) (619) (620) (621) (622) (623) (624) (625) (626) (627) (628) (629) (630) (631) (632) (633) (634) (635) (636) (637) (638) (639) (640) (641) (642) (643) (644) (645) (646) (647) (648) (649) (650) (651) (652) (653) (654) (655) (656) (657) (658) (659) (660) (661) (662) (663) (664) (665) (666) (667) (668) (669) (670) (671) (672) (673) (674) (675) (676) (677) (678) (679) (680) (681) (682) (683) (684) (685) (686) (687) (688) (689) (690) (691) (692) (693) (694) (695) (696) (697) (698) (699) (700) (701) (702) (703) (704) (705) (706) (707) (708) (709) (710) (711) (712) (713) (714) (715) (716) (717) (718) (719) (720) (721) (722) (723) (724) (725) (726) (727) (728) (729) (730) (731) (732) (733) (734) (735) (736) (737) (738) (739) (740) (741) (742) (743) (744) (745) (746) (747) (748) (749) (750) (751) (752) (753) (754) (755) (756) (757) (758) (759) (760) (761) (762) (763) (764) (765) (766) (767) (768) (769) (770) (771) (772) (773) (774) (775) (776) (777) (778) (779) (780) (781) (782) (783) (784) (785) (786) (787) (788) (789) (790) (791) (792) (793) (794) (795) (796) (797) (798) (799) (800) (801) (802) (803) (804) (805) (806) (807) (808) (809) (810) (811) (812) (813) (814) (815) (816) (817) (818) (819) (820) (821) (822) (823) (824) (825) (826) (827) (828) (829) (830) (831) (832) (833) (834) (835) (836) (837) (838) (839) (840) (841) (842) (843) (844) (845) (846) (847) (848) (849) (850) (851) (852) (853) (854) (855) (856) (857) (858) (859) (860) (861) (862) (863) (864) (865) (866) (867) (868) (869) (870) (871) (872) (873) (874) (875) (876) (877) (878) (879) (880) (881) (882) (883) (884) (885) (886) (887) (888) (889) (890) (891) (892) (893) (894) (895) (896) (897) (898) (899) (900) (901) (902) (903) (904) (905) (906) (907) (908) (909) (910) (911) (912) (913) (914) (915) (916) (917) (918) (919) (920) (921) (922) (923) (924) (925) (926) (927) (928) (929) (930) (931) (932) (933) (934) (935) (936) (937) (938) (939) (940) (941) (942) (943) (944) (945) (946) (947) (948) (949) (950) (951) (952) (953) (954) (955) (956) (957) (958) (959) (960) (961) (962) (963) (964) (965) (966) (967) (968) (969) (970) (971) (972) (973) (974) (975) (976) (977) (978) (979) (980) (981) (982) (983) (984) (985) (986) (987) (988) (989) (990) (991) (992) (993) (994) (995) (996) (997) (998) (999) (1000)

Magyarország szenzációs sportgyőzelme Svájc felett.

Magyarország Svájc: 5:0

Budapest, március 25. Lapzártakor kapjuk a hírt, hogy Magyarország válogatott csapata ma délután a Hungária-uti pályán rekord-közönség jelenlétében 5:0 arányban legyőzte Svájc válogatott együttesét. A magyarok valósággal lelépték ellenfelüket s egymásután érték el a gólokat. Orth, Molnár, Takács és Jenny rugták a gólokat. A részleteket lapunk holnapi számában közöljük.

Az Uj Kelet hetilapjának egyetemi száma.

Az Uj Kelet népszerű, illusztrált hetilapjának „A Föld”-nek legközelebbi száma a jeruzsálemi héber egyetem felavatása alkalmából ünnepi tartalommal jelenik meg.

Gyönyörű képekben mutatjuk be az épülő egyetemet a legfrissebb eredeti fényképfelvételek alapján. Közöljük az egyetem már kész épület-tömbjeit, a biokémiai intézetet és laboratoriumokat, a festői szépségű kupolacsarnokot, az egyetem teljes alaprajzát, stb. stb. — Az ünnepi szám szövegközleményei szintén az egyetem megnyitásával foglalkoznak.

„Oroszország soha sem fogja hadseregét Beszarábiáért mozgósítani“

A Balkán-államokban belátható időn belül nem jöhet szociális forradalom Az angol-orosz ellentét kiélesedése

A „Neue Freie Presse“ moszkvai tudósítója Nicolaus Basseches figyelmet érdemlő fejtegetést közöl azokról az orosz problémákról, amelyek az egész világ közvéleményét foglalkoztatják.

A Szovjetunióknak Franciaország által való elismertetése időrendi tekintetben egybeesik a londoni kormányváltozással és a Macdonald által megkötött orosz-britt szerződések megsemmisítésével. Ez is igazolja, hogy még mindig fenállanak az angol-francia ellentétek, amelyek révén az alig nyugalomhoz tért világot ki lehet rordítani sarkaikból.

Az angolok azt hiszik, hogy a szerződések visszautasításukra Moszkva nagyobb aktivitással fog válaszolni a távoli Keleten és Ázsiában, ahol az angol érdekeket befolyásolhatná a bolsevista agitáció. Viszont az oroszok azt hiszik, hogy Angliának most minden külpolitikai tevékenység egy anti-orosz egységfront összehangolása, tisztára azért, hogy az orosz munkát elvonja a Kelettől. Mulatságos dolog, hogy a két ellenfél milyen mély benső összefüggést keres minden megoly jelentéktelen politikai jelenség mögött. Legfigyelemreméltóbb pedig a kommunista internacionálénak tulbecsülése és lebecsülése e kérdések körül.

A kommunista internacionáléről annyi igazat és valótlan irtak össze, hogy valósággal legendaszerű intézmény lett belőle. Nem kell ugyan lebecsülni a kommunista gondolat vesztélyét és erejét, de viszont csak a propagandáját segíti elő a sokat hangoztatott vélemény, hogy a „komintern“ mindenütt jelen van.

Ugyanez áll a balkáni bolsevik propagandára nézve. Arról persze szó sem lehet, hogy a kommunista internacionálé kimondott parasztországokban, mint amilyenek a balkán-államok, uralomra vágyjon. Nem szabad figyelmen kívül hagyni, hogy a kommunista párt az ipari proletáriátus diktatúrájára törekszik és e diktatura egyben vállalja a parasztság érdekeinek istápolását is. A kommunisták szempontja szerint a Balkánállamokban való osztályrétegződés nem alkalmas alap arra, hogy belátható időn belül itt szociális forradalom törhessen ki.

Másfelől Anglia sem gondol egy oroszellenes liga összehozására a Balkánon, már csak azért sem, mert az ilyen politika a szovjetuniót csak arra sarkalná, hogy a távoli keleten fokozott nagy propagandát fejtsen ki.

Moszkvában a Balkán-problémának újabbán való fölbukkanását nem Anglia nagyhatalmi politikájában keresik, hanem abban, hogy a román külpolitika mostanában összeesik a Balkán-államok belpolitikai érdekeivel. Oroszország önként sohasem fog Beszarábiáról lemondani, viszont sohasem fogja a vörös hadsereget mozgósítani abból a célból, hogy Beszarábiát fegy-

verrel magához ragadja. A moszkvai politika inkább olyan világpolitikai helyzet megteremtését célozza, amely Romániát a beszarábiai kérdésben engedékenységre bírja. A román politika viszont Bulgária és Jugoszlávia belpolitikai helyzetét arra használja ki, továbbá a brit-orosz feszültséget is, hogy magának politikai hátvédet szerezzen.

Belgrád és Moszkva között már évek óta nem hivatalos szálak szövődnek. Egyetlen állam nem tart fenn annyi ügynököt — tanulmányozás ürügye alatt — mint a Balkán Oroszország területén.

Bizonyos belgrádi körökben szívesen ujtának fel régi pánszláv eszméket és Moszkva vezetésével szívesen teremtenének meg hatalmas szláv blokkot, amelynek vezetője a Balkánon Jugoszlávia lenne. E célok ellen küzd azonban a szovjetbirodalom nemzetiségi politikája. Szovjet-Oroszországnak ugyanis tekintettel kell lennie az ázsiai népekre és ezért az orosz nacionalizmusnak európai értelemben való formáját nem engedheti kifejlődni. Egyelőre Jugoszlávia maga igyekszik pánszláv politikát csinálni tisztára azért, hogy délkeleten mint legerősebb állam szerepelhessen. Innen van az, hogy az ortodox keresztények legfőbb védnökségét, Sándor király vállalta és innen származik az a meleg barátság, amely Belgrádot összeköti konstantinápolyi ortodox patriárkával.

Mialatt pedig a brit-orosz viszony nem akar előbbrejutni és mialatt a Balkánon komplikációk keletkeznek, a távoli Kelet orosz politikája jelentős sikert ért el a Japánnal való szerződéssel. A Franciaországgal történt megállapodások Nagybritániával szemben szintén jelentős utat a haladás felé. Egyetlen követet nem fogadtak Moszkvában olyan szivélyességgel, mint Herbertet, a franciák követét. Ma mindenki Moszkvában franciabarát, egy kissé Berlin felé való pillantással, mert Berlinen át az angol szimpátiákat remélik.

A Szovjetunió külpolitikai helyzete most nagy fordulat előtt áll. Vagy sikerül megegyezést kötni Londonnal, vagy annyira kiélesednek az angol-orosz ellentétek, hogy az angol-szász és az angol ellentétek, hogy az angol-szász és az orosz orientációju népek között éles ellentét fog beállni. Az ilyen fordulattól azt reméli a Szovjetunió, hogy nemcsak az ázsiai államok, hanem a gyarmatok népei is melléje állanak. A világbéke érdekében azonban remélni kell, hogy a világ mégsem fog megoszlan két ellentétes táborba.

— Öngyilkos öregember. Weisz András 72 éves magánzót lakásadója tegnapi reggel felakasztva találta. Megállapították, hogy a halála öngyilkosság következtében állt be. Az ok ismeretlen. Tetemét beszállították a hullaházba.

Coolidge testőrei

A világ minden rendű és rangú monarchistái, nihilistái részére nagy örömet röpitett világgá a rádió. Coolidge elnök ur becses személyét a szenátus rövidesen királyi attributumokkal veszi körül: testőrökkel, kik — mint hajdanán Nagy Frigyes gárdatisztjei — hat láb magas óriásokból fognak rekrutálódni.

Aki ezideig nem rokonszenvezett a republika gondolatával, azt ez a hír nyilván kielégíti és megalapítja. A pénz fejedelmei, a jó amerikai dollár-miliónok, immár levetik a parvenüség ridegségét; romantikus köntösbe öltöznek. Ha már trónképes dinasztiajuk nincsen a jó amerikaiaknak, — hadd legyen legalább dinasztikus gárdájuk. Igaz is: a pénz, a szent dollár van olyan jó dinasztia, mint akármilyen élő fejedelem.

Uj, ékes beszédű dokumentum ez a coolidgei testőrség mellett a tény mellett, hogy egy ország, egy nép politikai mentalitását nem momentáni államformája határozza meg. Királyságok fejlődhetnek igen demokratikus irányban (példa rá az északi államok, Anglia stb.) és republikánusok lassan kitermelhetik magukból a legsötétebb politikai reakciót. Az államformák alakulása tehát nincs szoros kapcsolatban a népi és nemzeti erők fejlődési irányával, legfőképpen meghatározzák annak tempóját. A középkori hűbériség például eleinte a kis, szétforgácsolt népelemek egyetlen modus vivendi-je volt: az egymagukban tehetetlenül gyenge közösségek biztonsági szövete. Később császárságok nőttek ki belőlük, mert ez volt a természetes fejlődés szükségesszerűsége.

Az amerikai demokrácia, az amerikai szabadság már réges-régen elvesztette azt a jellegét és azt a tartalmát, melyet hajdan Washington és Franklin Ábrahám kölcsönöztek neki. Amerika felett a tényleges hatalmat már jónéhány évtizeddel ezelőtt az a hihetetlenül meggazdagodott polgárság vette át, mely fél-zsebéből ki tudta volna bármikor fizetni az európai arisztokrácia bármelyik tagját s mely a parvenü féktelen ambíciójával dörgölözött ehhez az arisztokráciához. Lassanként az Unió ipari- és pénzügyi monarchiájává nőtte ki magát s demokráciája abban kulminált, hogy mindenki, akinek ereje és merészsége, elegendő brutalitása és kezdeményező szelleme volt hozzá, — megszerezte magának az anyagi boldogulás eszközeit. Az anyagi kultúra így szédületes méreteiben fejlődhetett Amerikában, melyet ebben a fejlődésében sem nemzeti, sem faji, sem vallási előítélet nem gátolt.

Valami azonban hiányzott ebből a kulturából; hiányzott az az intellektuális tartalom, az a romantikus elem, melyet Európában a hajdani fényes királyi udvarok, a feudális és szolid polgári élet a lét illúziójának fokozására kitermelt. Ezt az amerikai ember mindig érezte, valahányszor Európába tette a lábát. Az amerikai millió mos értetlenül, de bizonyos döbbenettel állott meg a Louvre képtáráiban. Firenze, Pádua, Velence művészeti emlékei, Belgium ódon városainak művészeti remekei előtt, melyeket az elmélyülés, a lelki ihletettség faragott meg az örökkévalóság számára. A praktikum emberei mindezekre csodálattal néztek; csodálattal, mert érthetetlen volt előttük.

Am a pénznek és jómódnak egy pár évtized alatt hihetetlen nagy az átalakító ereje. A pénz nemcsak parvenüket, hanem arisztokratákat is termel, legalább is a lelkekben előkészíti a talajt a szellemi elfinomodásra, a fényűzés megkedvelésére. Az európai arisztokráciával, az európai művészettel való közelebbi nexusok révén így fokozódik le lassan az amerikai puritanizmus, mely most már csak külsőségeiben és látszat-intézményeiben tartja fenn magát.

Amerika szédületes anyagi haladását részben annak köszönhetjük, hogy társadalmát — a világ minden tájáról összeverődött emberek együttesét — nem béklyózta egy súlyos történelmi múlt, történelmi kultúra, a visszaemlékezések romantizmusa, mely az európai fejlődés útjába még ma is mázsás erővel feszül. Röviden: Amerikának nem volt konzervatívizmusa. Most, hogy az anyagi fejlődés szédületes útján elérkezett ahhoz a ponthoz, hogy életet a történelmi reflektorok világító-fényeiben fürdesse meg; most, hogy gazdagsága szédületes arányokba szökken, természetesnek látszik, hogy arisztokratikus külsőségekkel akarja eltakarni kissé parvenü multjának hiányait.

Ezzel és csak ezzel lehet megmagyarázni azt a kissé komikus, kissé megdöbbentő intézkedést, hogy a szenátus az elnök személye mellé egy levitézlett, kimult dinasztia parádés attributumát: testőrgárdát szervez, pont nagyfrigyési stílusban.

Ez már csaknem monarchisztikus cselekedet, melyen az európai köztársaságok elnökei bizonyára jót mulatnak. De talán az európai udvarok is, melyek már tul vannak az ilyen külsőségeken. Amerikának azonban egy kissé még szüksége van a multra, — neki kissé visszafelé kell kiélnie a pompát és parádét. Nyílt monarchista mozgalom megszervezése lehetetlen volna Amerikában. A trösztök és szédületes bussinessek hazájában ez csufos kudarcba fulladna. Amerika azonban a praktikum hazája és nem volna az, ha nem találna mindenne

praktikus megoldást.

Jó, hogy a szenátusnak csak a hat láb magas emberekből álló gárda megszervezése a feladata s a derék Coolidge — híven Nagy Frigyeshez — nem igényli egy friss Voltaire szerződtetését is, — aki őszintén mondja meg neki véleményét a gárdájáról.

Nem hiszem, hogy Coolidge és a szenátus olyan türelemmel viselné el egy Voltaire gunyolódását, mint amilyen türelemmel azt Nagy Frigyes viselte el hajdanán!

Salamon László.

Az angol Fehér Könyv

A Jewish Agency szerepe Palesztina ujjáépítésében

(Cluj Kolozsvár, március 25. Az Uj Kelet tudósítójától.) Tegnapi számunkban közöltük az első részét annak a jelentésnek, amelyet az angol gyarmattügyi miniszterium adott ki Fehér Könyv formájában a Palesztina-mandátum első évének eredményeiről. A fehér könyv azokat a válaszokat tartalmazza, amelyeket az angol kormány a népszövetség kérdéseire adott.

Az alábbi pontok rendkívül érdekesen világítják meg a cionista szervezet és a palesztinai kormány egymáshoz való viszonyát.

Hatodik kérdés: Milyen lépések történtek az angol kormányal egyetértéssel arra nézve, hogy mindazon zsidók közreműködése biztosítottassék, akik hajlandók a zsidó nemzeti otthon, ujjáépítésében részt venni?

Válasz: a palesztinai kormány a cionista szervezeteken kívül álló számos olyan zsidó szervezettel áll összeköttetésben, amelyeknek célja a zsidóság letelepítésének előmozdítása Palesztinában. Ezek elsősorban a következők: *Palestine Economic Board*, a *Jewish Colonisation Association* és a *Palestine Development Council*, amelyet a Egyesült-Államokban élő zsidóság hívott életbe, továbbá az *Alliance Israélite Universelle*, amelynek Páris a székhelye, továbbá a *Joint Distribution Comitée*, amelynek célja a háberus áldozatok felségelyezése és amely Palesztinában gondoskodik a zsidó árvákról.

Hetedik kérdés: Milyen intézkedések történtek a zsidó bevándorlás megkönnyítésére?

Válasz: A palesztinai kormány egyik tisztviselőjét a triestri brit konzulátushoz delegálta abból a célból, hogy a bevándorlók kiválasztásánál és a vízumok megszerzésénél közreműködjön. Ezt a tisztviselőt most Varsóba helyezték át, minthogy a kivándorló tömegek ezen az uton igyekeznek Palesztina felé. A triestri iroda bezárattott.

Nyolcadik kérdés: Milyen intézkedések történtek a többi lakosság jogainak és helyzetének biztonsága érdekében?

Válasz: Minthogy a palesztinai bevándorlás általános szabályai számot vetnek az ország gazdasági fejlődőképességével, ez megvédi a lakosság másik részét a bevándorlás komolyabb gazdasági következményei elől. A munkanélküliek számát minden hónapban a kerületi hatóságok összeírják. Amennyiben a számadatok azt bizonyítanák, hogy az emberek jórésze munka nélkül volt, tekintet nélkül arra, hogy újabb, vagy régebbi bevándorlókról van szó, a bevándorlást egy időre megszorítják.

Kilencedik kérdés: Milyen intézkedések történtek a Jewish Agencyvel egyetértésben az iránt, hogy a zsidóság kompakt tömegekben való, zárt letelepedése előmozdítottassék?

Válasz: Utalunk a palesztinai közigazgatás 1920, 1921, 1922. és 1923-iki kimutatásaira. Utalunk továbbá a cionista szervezet ama jogára, amelynek értelmében bevándorlókat hozhat az országba, utalunk a bevándorlók számára és a letelepedési statisztikára.

Tizedik kérdés: Mik az intézkedések eredményei? A bevándorlás statisztikája: születési ország, vallás, faj, foglalkozás és életkor. A bevándorlók földrajzi elosztása az országon belül a városi centrumokban és a városi körzetekben. Néhány statisztikai adat a kivándorlásról.

Válasz: Határozott adatok a bevándorlók különböző helyeken való elhelyezkedéséről a városokban és a vidéken nem állnak rendelkezésre, azonban a bevándorlók jelentős részét a városokban folyó építkezések a városokba vontatták.

Az 1922-i népszámlálás szerint a zsidó lakosság a következőképpen oszlott meg: Városi kerületekben 68,622, vidéki kerületekben 15,172. Az 1920-ban megjelent hozzávetőleges népszámlálás alkalmával e számok így aránylottak egymáshoz: 56,200, illetőleg 10,370. Közelebbi adatok találhatóak a palesztinai közigazgatás jelentéseiben. (Azóta ez a szám megkétszereződött. A szerk.)

Tizenegyedik kérdés: Mi az állampolgársági törvény szövege?

Válasz: A palesztinai állampolgárságról szóló rendelkezésekről most folynak a tanácskozások.

Tizenkettedik kérdés: Kiadattak-e különös rendelkezések, amelyeknek szövegéből kiderül, hogy a zsidók számára megkönnyítették a palesztinai állampolgárság megszerzését?

Válasz: A palesztinai állampolgárságról szóló rendelkezések még nem fejeződtek be. Ezidőszent beható tárgyalások folynak ilyen irányban.

Tizenharmadik kérdés: Szükségesnek tartották-e a középítkezések megkezdésekor a Jewish Agencyvel összeköttetésbe lépni? Összeköttetésbe léptek-e ezzel az intézménnyel az ország természetes kincseinek fejlesztésére és kiaknázására? Ha igen, milyen feltételekkel?

Válasz: Közvetlen megegyezést a Jewish Agencyvel közmunkák véghezvitelére, vagy az ország természetes kincseinek kifejlesztésére sohasem kötöttünk. Azonban megállapodás történt arra nézve, hogy Ruthenberg mérnök tervei elektromos energiának a Jordánból való előállítására, megvalósulhassanak. E célból az a társulat, amely a koncessziókat végrehajtja, csak akkor alakulhat meg, ha ehhez a kormányzó a Jewish Agencyvel egyetértve hozzájárul.

A cionista executive a kormánynak tizenötezer egyiptomi fontot előlegezett annak az országnak az építésére, amely a Jaffa—Jeruzsálemi útról levezet Rison le Cion és Rechobot zsidó falvak felé. A kormány ezt az összeget három éven belül vagy tetszése szerint előbb fizeti vissza, a falvak pedig ötezer fontot tízévi részletben térítenek meg a kormánynak. *A kormány e kölcsönök után nem fizet kamatot.*

Tizenötödik kérdés: Rendelkeznek-e a koncessziók és a koncessziók tulajdonosainak teljes névsora fölött?

Válasz: Ime néhány részlet az eddig kiadott koncessziókról:

1. Koncesszió *elektromos* erők kiaknázására a *Jaffai* kerületben. Ugyanitt *vizellátást* célzó művek koncessziója. Koncesszió-tulajdonos a *Jaffa Electric Company Limited*. Ez egy palesztinai társulat.

2. 1921. évben *Pinkász Ruthenberg* orosz állampolgárral olyan megállapodás kötött, amelynek értelmében Ruthenberg koncessziót kap a Jordán és Jarmuk vízi erőinek kihasználására és Palesztinának elektromos erővel való ellátására. Megalakult a *Palestine Electric Corporation*, amely a megegyezés értelmében hajtja végre a koncessziót. Belátható időn belül a koncessziót kiadják.

3. A *Huleh-tó* kiszáritására és bizonyos földterületek csatornázására a tó környékén megállapodás történt a *Syro-Ottoman Agricultural Company Limited*-el. Ez a megegyezés pótolja azt a koncessziót, amelyet 1914-ben adott ki hasonló célból a török kormány.

4. Egy koncessziószerű megegyezés, amely az *Athlit Salt Companyt* felhatalmazza, hogy a tenger vizéből kikapárolgás útján sót nyerjen. A társulat palesztinaiakból áll.

5. Még 1860-ban a *Societe de Phares de l'Empire Ottoman*, egy francia társulat koncessziót kapott a törököktől Palesztina tengerpartjain *világítótoronyok felállítására*. Ez a koncesszió még most is érvényben van.

6. 1921-ben koncessziót kapott a *Jewish Colonisation Association* arra, hogy *Athlit* és *Cazaria* között kultiválhassa, befásíthassa és vízzel elláthassa a kincstári területeket.

7. Egy kisebb koncesszió a *Holttengeren* való motorcsónakos közlekedésre. Ez a koncesszió azonban még nincs érvényben.

* **Biztosítsuk életünket és vagyónkat a Franco-Romana Ált. Biztosító Rt.-nél. Képviselőt az ország minden helységében.**

HIREK

Az Uj Kelet az egyetemes erdélyi és bánági zsidó napilapja
Szerkesztők: Giszkalay János és dr. Marton Ernő
Felelős szerkesztő Dr. Marton Ernő
Előfizetési árak: Egy hónapra 85 lei, negyedévre 240 lei, félévre 460 lei, egész évre 850 lei.
Az Uj Kelet cikkeinek utányomását csak a forrás megjelölésével engedjük meg.

A mai naptár

A hitetlen és elvénhedt idő vigasztalan percében a csüggedt égbolt dacosan pompázó szivárványát jelentette Erdély ifju zsidó generációjának marosvásárhelyi napja. A Barisszia és az Aviva kék-fehér jelvénye mögé sorakozott zsidó fiúk és zsidó leányok, Erdély újjáéledt zsidó közéletének jövővé vezetői, magukra vállalt feladatuk sulyának tudatában komolyan és vezérekhez illő méltóságteljesen vitatták meg az erdélyi zsidóság vitális problémáit.

A „Nachwuchs“ komoly és ünnepélyes felvonulása volt a marosvásárhelyi konferencia, a legközelebbi kalászerés beszédes ígérete. A sárgafoltos gettó szélesváltu, nyugodt és határozott gesztusú unokái ültek együtt, akik eldobták maguktól a nagyapák tapogatózó és bizonytalan járását és konstruktív munkára lendülő lábukat az ősi föld gondolatán vetették meg keményen. Bizakodó és reménytigéző volt a fiataloknak ez az öntudatos felvonulása, amelynek minden egyes lépését a tanulás és tanítás fontosságának kihangsúlyozása kísérte nyomon.

Erdély zsidó ifjusága Marosvásárhelyen mindenekelőtt arról tett vallomást, hogy tanulni és tanítani akar. Tanulni akar és másokat is megtanítani zsidónak és cionistának lenni. Mert az előtte lévő generáció, a néhány tiszteletreméltó kivételtől eltekintve, a tudás pozitív támasza nélkül lett harcossá, sőt előharcossá is a zsidó nép reneszánszának. Ezért érdekes pszichikai tanulmány az erdélyi zsidó nemzeti mozgalom, amelynek tülön-tul sok a romantikusa és a szkeptikusa is. A zsidó nemzeti eszme hordozói majdnem mind vagy optimisták, vagy pesszimisták, aszerint, hogy a temperamentumuk ennek a hangulatláncnak melyik végletére állítja őket. Az egészséges mozgalomnak szüksége van erre a romantikus bizakodással teli optimizmusra és szüksége van a későbbben fölösleges fájdalmakat okozható túlságosan merész reményeket megnyirbáló pesszimizmusra is. De erre a két temperamentumbeli sajátosságra csak mint kísérő momentumokra van szükség, mert a nemzeti otthon és a nemzeti kultúra alkotó munkájának legelső sorban a biztos tudáson és a tántoríthatatlan meggyőződésen alapuló reális és a viszonyok minden adottságát józan ítéllettel mérlegelni tudó racionális munkára van szüksége.

Az erdélyi zsidó ifjuság marosvásárhelyi konferenciája nagyszerű bizonyítékokat szolgáltatott arra, hogy Erdély zsidó fiatalága erre a reális munkára nevelődik és már előre is céltudatosan feszíti ki vállait ama munka elé, amely évek múltán az ő gondjaira fog szakadni. Ezért jelenti a marosvásárhelyi konferencia az erdélyi egészséges zsidó megújulásnak egyik jelentős etappját. (j. f.)

— **Halálozás.** Mezei Jakab máramaroszi-geti vármegyei irodatiszt március 19-én hosszúságos betegség után ötvenéves korában elhunyt. Az elhunytat, aki 30 évig állott állami szolgálatban, a rokonok és barátok kísérték ki a temetőbe, ahol dr. Danzig Samu főrabbi mondott megindító gyászbeszédet.

— **A budapesti jugoszláv követségi titkárság felelősé öngyilkosságot kísérelt meg.** Budapestről jelentik: Csamprang Milenko szerb követségi titkár budapesti születésű huszonegyéves felesége, Czeizewitz Mária, a Rókus-kápolna előtt mellbelötte magát. A Rókus-kórházba szállították. Tettének okát nem vallotta be.

— **Párisban elloptak egy szöveget.** Párisból jelentik: Vakmerő lopás történt a Place de la République-en, ahol a köztársasági emlékszóbor megrepesztett talapatát és a nagy szökőkut me-

Mibe került a magyar ellenforradalom

Kétbillió karhatalmi célokra. Az első három ellenforradalmi kormány mérlege

(Budapest, március 25. Az Uj Kelet tudósítójától.) Gróf Bethlen miniszterelnök a nemzetgyűlés tegnapi ülésén zárszámadás helyett beterveztette a legfőbb állami számvevőszék 1919 augusztus hetedikétől 1920 július harmincadikáig terjedő időszakra szerkesztett kimutatását. Ez a kimutatás tehát az ellenforradalomnak csaknem tizenegy hónapos gazdálkodását tünteti fel, illetőleg erre a tizenegy hónapra sejtet csak sok helyen, mert maga a legfőbb állami számvevőszék elnöke jegyzi meg, hogy számtalan tételre vonatkozóan még nem sikerült neki az adatokat megvizsgálni és azokat minden szankció nélkül állította be a kimutatásba.

A kimutatás szerint az állami bevételek tizenöt milliárd koronát tettek ki, a kiadások pedig tizmilliárd koronát, vagyis kerekén ötmilliárd korona fölül mutatkozik. Ezeknek a számoknak az elbírálásához azonban tudni kell, hogy amikor a Friedrich-kormány hivatalba lépett, száz magyar koronáért még 12.67 svájci frankot adtak és 1920 június harmincadikán is még csak 3.26 svájci frankra hanyatlott le a korona értéke, átlagban tehát körülbelül egyhuzadára esett le. Tehát nem egészen tizenegy hónap alatt ötszázmillió aranykoronát költött el az első három ellenforradalmi kormány.

Kétbillió karhatalmi célokra

A Friedrich- és Huszár-kormányok gazdálkodásáról beterveztett zárszámadás érdekes adatokat foglal magában az ellenforradalom karhatalmi- és propagandakiadásairól.

Az ellenforradalom karhatalmi- és propagandakiadásai a következő tételből állanak:

A szegedi kormány kiadásai	38,864.556 K
Magasabb parancsnokságok	146,728.288 „
Csapatok költségei	1.804.328.641 „
Közföldeseti kiadások	27,604.463 „
Csendőrség	206,517.900 „
Rendőrség	138,551.781 „
Propaganda-minisztérium	1,034.707 „
Sajtó-osztály	4,600.000 „
Reggeli Hírek és Esti Hírek előállítására	240.942 „
A Magyar Távirati Iroda fentartási költségei	907.350 „
Papirbeszerzésre	1,000.000 „
József főherceg kormányzói szereplésének ideje alatt fennállott kormányzói hivatal költségeire	24.707 „
Horthy Miklós kormányzó hivatalára	1,052.800 K

Mindezeknek a kiadási tételeknek összege egyhuzad aranykoronával értékelve kétbillió papirkorona értéknek felel meg.

Ebben az összeállításban nincsenek benne a

denőjét javítják. Odajött egy munkáskülső ember, tolokocsi hozott és azt mondta, hogy a medence szélén lévő nagy bronzszobor-mellékalakot el kell vinnie kifényesíteni. A munkások hittek neki és segítettek a másfél méteres bronzalakot a székre tenni, aztán el is ment vele. Csak később derült ki a család, mikor kijött a tartatózsi munkához az építési vállalkozó, akire a tolvaj hivatkozott. A rendőrök eddig hasztalanul nyomozták a tettet.

— **Eljegyzési hír.** Dr. Herzog Sándor Arad és Karton Nusi Arad, jegyesek.

— **Porráégett egy autóbusz.** A kolozsvári Schönberger és Társa cég tulajdonát képező, Bethlen-Kolozsvár vonalon közlekedő autóbusz Kolozsvár felé haladtában kigyuladt a Várkut-hegyen. Teljesen porráégett. A kár meghaladja az ötszáz ezer lejt. Az autóbusz biztosítva volt.

— **Frohreich Ernő ön- és közveszélyes örlít.** Budapestről jelentik: Az apógyilkos Frohreich Ernőről a törvényszéki orvosszakértők elkészítették a szakvéleményüket. Eszerint Frohreich Ernő ön- és közveszélyes örlít. A szakvélemény szerint több elme- és idegbeteg volt már a családjában. Anyját is elmebetegként kezelték, apja is öngyilkos lett. Frohreich híres katonacsallódból származik, egzaltáltsága következtében azonban nem lehetett katona. Beszámíthatóságát a gyilkosság elkövetése alkalmával feltétlenül korlátozottan tartják. A soproni törvényszék most határoz afelett, hogy vajon a gyilkost elmebetegként utalják-e, avagy

hadügyminisztérium és a belügyminisztérium egyéb adminisztrációs költségei, — csak azok a tételek, amelyek megállapíthatólag az ellenforradalmi átalakulás és az új rendszer megalapozásának céljait szolgálták.

A nemzeti hadsereg költségei

A karhatalmi parancsnokságok költségei is külön el vannak számolva 5,201.347 koronában. A magasabb parancsnokságok 11,000.000 koronás kiadása nem fedezhette a nemzeti hadsereg megszervezésének személyi és dologi kiadásait, mert ezek mind külön számoltatnak el, a következőképpen:

Dologi kiadások	297,030.263 K
Lőszer és fegyverzet	20,052.486 „
Pótlóvás	3,490.152 „
A m. kir. nemzeti hadsereg első felszerelésének szükségleteire	320,315.902 „
Gazdálkodási kiadások	11,620.570 „

Az állami számvevőszék megjegyzi, hogy a normális dologi kiadások a gazdálkodási cím alá foglaltak, és így a dologi kiadások címén elszámolt 297,000.000 korona ugyancsak a nemzeti hadsereg szervezési költségeire fordított. Ezzel a 297 millió koronás tétellel különben egy kis baj van, mert a számvevőszék szerint ebből 193,579.426 korona előleg, „amelynek elszámolási módzatai tekintetében a legfőbb állami számvevőszék tárgyalást indított”. Ez az összeg tehát még nincs szabályszerűen elszámolva.

A béketárgyalások és az antantkommissziók

A zárszámadásból tudjuk meg, hogy mennyibe kerültek 1920 június 30-ig a béketárgyalások. „A béketárgyalásokat előkészítő bizottság költségei” címen a zárszámadásban a külügyminisztérium 58,678.437 koronát számol el, ezenkívül a magyar felszámolóhivatal a békeszerződés végrehajtása címen újabb 6,602.848 korona szerepel. Ezenkívül a külügyi központi szolgálat költségei 101,396.428 koronát tettek ki. Az antant-missziók költségei a következő összegekben számoltatnak el:

Angol katonai missziók	5.880 K
Francia katonai misszió	71.373 „
Olasz katonai misszió	7.406 „
Jugoszláv katonai misszió	1.478 „
Szövetségi Duna-bizottság	3.013 „
Angol élelmezési bizottság (Food-comission)	997.121 „
Antant jóvátételi bizottság	1,200.197 „

Külföldiek részére a kommun alatt szenvedett veszteségeik megtérítéseért 1,395.000 koronát fizettek ki, a nyugatmagyarországi antant-missziók költségei 14.000 koronát vettek igénybe, végül a Magyarországot megszálló csapatok, valamint a békeszerződésből folyólag működő bizottságok és irodák költségei 637.623 koronára rugnak.

még egyszer vizsgáltsák meg az igazságügyi orvos tanácsal.

— **A kémgyanus leány öngyilkossági kísérlete.** Tegnap délután a kolozsvári hadbíró-ság fogházában öngyilkosságot kísérelt meg egy fiatal kémkedéssel vádolt leány. Tokay Rózsának hívják, 18 éves, magyarországi illetőségű és a napokban fogták el a határon, midőn gyanus céltartalokmányok nélkül Romániába akart szökni. A katonai fogdában valami uton módon maroszódához jutott és egy őrizetlen pillanatban bevette a mérget. A nyomban előhívott mentők azonnal ellenmérget adtak be az öngyilkos leánynak, gyomormosást alkalmaztak nála. Miután magához tért, a fogdában maradt további ápolásban. Tettének oka ismeretlen.

— **Jelentkező gyilkos.** Budapestről jelentik: Badi Benjámint közhonvéd tegnap jelentkezett a kaszárnyában és előadta az ügyeletes tisztnak, hogy az összekötő vasuti hidon bajonettel leszurt és a Dunába dobott egy ismeretlen, iparos kinézésű fiatal embert. Állítása szerint egy nő miatt verekedtek össze és a verekedés hevében ölte meg a vetélytársát. Más verziók szerint az iparos támogatta meg a katonát. Badi Benjámint vallomása után nyomban letartóztatták. A Dunába dobott fiatal ember holttestét még nem találták meg. A kiléte is ismeretlen.

* **Oradea-Maren** hirdetések, előfizetéseket felvesz és reklamációkat elintézt az Uj Kelet nagyváradi képviselője, Blum Zsigmond. (Ezredévi emléktér) Parcul Eminescu 2. sz. (Ernyőzlet).

KÖZGAZDASÁG

Uj megoldás az üzletberek kérdésében

Döntőbírók és arany bérparitás

(Cluj-Kolozsvár, március 25. Az Uj Kelet tudósítójától.) Jelentettük annakidején, hogy az erdélyi és bánáti kereskedők kolozsvári nagygyűlése Tuffli Richárd Sfatulelnök vezetésével delegációt küldött ki, hogy a Vadul Comercial és az üzletberek meghosszabbítása ügyében a bukaresti kongresszus delegációjával együtt interveniáljon a kormánynál.

Tuffli elnök tegnap érkezett haza bukaresti utjáról és választmányi ülés keretében számolt be azokról az eseményekről, amelyek az utóbbi napokban lezajlottak. Ez a beszámoló fényes bizonyítékát adta annak a szervezetségnek és hatalmas megmozdulásnak, mellyel a kereskedők legnagyobb része mintegy vezényszóra indult a küzdelembe, hogy a létérdekükbe ütköző kormányrendelet ellen állást foglaljon.

A mozgalom nagyarányú kellemetlen meglepetést szerzett a kormánynak, úgy, hogy végül is be kellett látnia, hogy az üzletberek meg nem hosszabbítása esetén az érdekeltek olyan lépésre szánják el magukat, amely könnyen végzetessé válhat az egész kereskedelemre. Eppen ezért a kormány elhatározta, hogy az üz-

letbereket meghosszabbítja, de ezenfelül rendeltetleg szabályozni fogja azokat a módosítókat, amelyek alapján a meghosszabbított terminus lejártá után eliminálhatók a bérlők és háztulajdonosok közötti ellentétek. A rendelettervezet a kereskedők tanácsa bevonásával fog elkészülni és abban teljes mértékben érvényesül az érdekeltek ama kívánsága, hogy helyenként választott bíróságok döntsenek a vitás esetekben.

Felmondásnak a tervezet szerint csak kizárólag indokolt esetben lesz helye, a bértek tekintetében pedig olyan megoldást fog tartalmazni, amelyben érvényre jut az aranyparitás elve.

A kormánynak ez az intenciója valószínűleg megnyugvással fogja eltölteni a kereskedők nagyrészét, mert ez az intézkedés sok tekintetben mellőzhetővé teszi a Vadul Comercialt. A kereskedelmi miniszter egyébként ma közli a kereskedőkkel a kormány döntését a bérletek meghosszabbítása felől, amely már kétségtelen s így csupán az időt fogja közölni a miniszter, amelyre a meghosszabbítás terjed.

hatják ki, amely minden valószínűség szerint március hó végén, vagy április elején lép életbe, addig az italmérsi engedélyek kibővítése iránti engedélyeket is a pénzügyminisztériumhoz kell jóváhagyás végett beküldeni. A már meglévő engedélyeknek társaság nevére történő átirását tehát az új italmérsi törvényig szintén a minisztérium intézi és annak jóváhagyása nélkül a pénzügyigazgatóság közegei az ily italmérsőkkel szemben a törvényben megszabott bírságot alkalmazzák.

Kifizetik az állami kötvények külföldi kamatait. Bukarestből jelentik: A pénzügyminisztérium elrendelte, hogy a Banca Nationala fizesse ki az állami kötvények után külföldön esedékes kamatszavakat s erre a célra utaltasson át megfelelő mennyiségű fizetőeszközt az illető országba. A kimutatás szerint a kamat fejében most kifizetésre kerülő összegek a következők: Franciaország számára 4 millió francia frank, Angliának 13.200 angol font, Olaszországnak 195.800 lira és Belgiumnak 1.421.200 belga frank.

Ujból szabályozzák az arany beváltási árat. Bukarestből jelentik: A legutóbbi minisztertanács elfogadta a kereskedelemügyi miniszter azon előterjesztését, amely szerint az arany beváltási árat egész Nagyrománia területére a világparitás alatt 13,5 százalékkal alacsonyabban állapítsák meg a termelők részére. A javaslat szerint a 13,5 százalékból 10 százalék esik a világparitás alapján kalkulált árra, míg az államnak átadott arany 3,5 százalékát természetben tartják meg vegyelemzési és finomítási költségek fedezésére.

A mai valutapiac

A mai napon hivatalos ünnep miatt szünetelt a devizaforgalom.

Magyarországi gazdasági hírek. Budapestről jelentik: A magyar mezőgazdasági hitel megszervezésével kapcsolatban kiadandó új zálogleveleket a kormány a londoni pénzpiacra készül elhelyezni és az erre vonatkozó tárgyalásokat a kormány nevében a Magyar Nemzeti Bank folytatja. A záloglevelek fix kamattétele arányban 8 és fél százalék lenne. — A magyar kőszéniparban kritikus állapotok vannak és a meglévő készletek, dacára a Magyar Általános kőszénbánya telepein rendezett sztrájkoknak, nem nyerne elhelyezést. Javulás csak nyárra várható, amidőn az Államvasutak 1926. évi szükségletét, mintegy 15.000 vagont lefedezik, amelynek egy részét a magyarországi bányáktól szerzik be. — A magyarországi mezőgazdasági gépgyár, amely a tavaszi romló korona jegyében jól volt foglalkoztatva, most válsággal küzd. A mezőgazdák tüke hiányában nem tudnak gépeket vásárolni, export pedig nincs. Mindezen csak úgy lehetne segíteni, ha a gyárak a gázdáktól kapott váltókat, amelyeknek lejáratát aratás utánban lenne megállapítva, eszkomptálni tudnák. — Az osztrák kormány megkeresésére, megtörténtek az előkészületek egy újonnan kötendő osztrák-magyar kereskedelmi szerződésre, amelynek alapját a csehszlovák-magyar kereskedelmi megállapodások fogják képezni. — A budapesti nagymalmok ismét fölvetették a közös kartelliroda felállításának gondolatát és mivel e tervhez a nagyobb vidéki malomüzemek is hozzájárultak, annak megvalósítására rövidesen sor kerül. — A magyarországi cukorárak április elsejével emelkedni fognak. Egy kiló kristálycukor 15.900, egy kiló kockacukor 17.400 magyar korona lesz.

A magyar papirkorona árfolyama a CFR-nél. Bukarestből jelentik: A vasuti vezérigazgatóság rendeletet küldött szét, amely szerint a magyar államvasutak által magyar papirkoronákban felvett és exportált áruk szállítási díját az állomások harminc baniban állapíthatják meg. Eszerint tehát 100 magyar papirkorona értékét 30 baniban számolják el az állomások.

Az új italmérsi engedélyek kiadása. Aadról jelentik: Az aradi pénzügyigazgatósághoz értesítés érkezett, hogy az új szesz törvény rendelkezései alapján az új italmérsi engedélyeket csak a törvény megszavazása után ad-

A tudás világából:

Világlexikon 380
 Bölsche: A természet titkaiból 110
 Maeterlinck: Szegények kincse.... 130
 Mecsnikov: Optimisia világnézet .. 130
 Brandes: Korok és emberek..... 130
 Wilde: Szépség filozófiája..... 130
 Ferrero: Római világbirodalom 130
 Nietzsche: Korszerűtlen elmélkedések 130
 Finot: A boldogság tudománya .. 170
 Benedek: Bevezetés az olvasás művésze ébe..... 160
 Romain Rolland: Mahatma Gandhi 160
 Zenei miniatűrök 220
 Kémeri: Anatole France sétái 240
 Mende: A drótnélküli telegraphia.. 120
 Arrhenius Swante: A világok keletkezése 100
 Bölsche: Az ősemlék 100
 Dr. Ferenczi S.: A pszichoanalízis haladása 60
 Fülöp Zs.: Természettudományi szótár 100
 Le Bon Gusztáv: Az igazságok élete 100
 Ostwald: Bevezetés a természettudományi filozófiába..... 100
 Pater W.: A renaissance 130

Megrendelhető: Uj Kelet könyvosztályában

Kérje könyvjegyzéküket

Ha művészi kivitelű fa-, vas- vagy réz-

butort, zongorát

akar venni, ne sajnálja az utat **Marosvásárhelyre** és tekintse **SZÉKELY ÉS RÉTI**

ERDÉLYRÉSZI BUTORGYÁR RÉSZV.-TÁRS. butortermelt, asztalosok turnusközéleteiket legelőcsöbben itt szereshetik be

HASZNALJON CSAK **DURA** RÉZMEKET!

SPORT

Futballmérkőzések Gyümölcsösi Boldogasszony napján

Uviversitátea—KAC 2:1 (2:1) Biró: Jakobi Ernő

Az első fordulóról elmaradt bajnoki mérkőzés, amelyen a KAC váratlanul eredményes játékot produkált. A KAC vasárnapi szereplése után általánosan az volt a vélemény, hogy a mérkőzést az egyetemi csapat gólokkal fogja megnyerni. Ezzel szemben a KAC mintha kicserélték volna, úgy játszott, hogy a legoptimistább hívőket is meglepte. A tényleges eredmény még ennél is szebb, mert Jakobi bíró egy szabálytalan gólt ítélt meg az U. javára. A KAC legjobb és legfáradhatatlanabb embere Schultz volt, aki mindent javított, amit mások elrontottak és minden kritikus helyzetet tisztázott. Mellette még Raduch és a külföldről visszatért Léderer voltak jók. Az egyetemi csapat több jó játékosát nélkülözte s ennek lehet

10 napig. 10 napig. Fizetési képtelenség miatt leltári áron átul 2000 darab eredeti olaj- és aquarell- **festmények** nagyevű művészek művei kerülnek eladásra tolyó hó 23-ól. **GRÁZ** műkereskedés, Cluj Piața Unirii, No 8. (volt Főter)

Egyedárusítás:
Lefkovits Leopold,
 Satu Mare. — 1/2-es és 1/6-os kávékban minden üzletben kapható.

★ **STERN kávépótló** ★
 „csillag” ábrával védve, a babbát legjobban pótló, vegyileg leghigiénikusabb, igen kellemes zamatu. „Stern” kávépótlógyár, Uzhorod [Ungvár]

STERN kávépótló
 a rituális követelmények legszigorubb betartása mellett készült

Csütörtök
 tulajdon
 halfsor
 időben
 felén fo
 egészség
 mérköze
 KAC
 temistál
 szerepet
 adott la
 ér el. A
 labdára
 a labda
 kelt a b
 egész vi
 gást kel
 nem csü
 elkövet
 percben
 nerrugás
 dára és
 eredmény
 a 20-ik
 rugni, d
 rugja a
 vesztélye
 megmar
 kapuban
 Univ
 Victo
 Bajnoki.
 CFR
 Bras
 I. oszt.
 Tem
 (2:1). Bi
 lyen a
 nyult a
 vel szem
 9-ik per
 a bécsi c
 kiejti ke
 a hálóba
 el az Ad
 első féld
 a Kinizsi
 Kinizsi e
 azonban
 szélyt elh
 SZIN
 Zsidó
 A zila
 nagysiker
 A műsor
 feránszot
 ségét mélt
 egyik ver
 táncszáma
 Béda-szati
 műsört eg
 ben Feren
 Hádinger
 tek nagy
 Márciu
 ság rendez
 meth javá
 János „Ti
 a szereplő
 Salamon I
 Arnold „
 nagy hozz
 melyet a
 Friedmann
 tét is bető
 lav látomá
 mellett. S
 táncduettje
 tak Fried
 számai. A
 egyveleg z
 sok humor
 A nagy
 11-én nagy
 rendezett.
 nyitotta m
 mon zong
 Miklós szá
 költeménye
 téka Tenna
 tetszést ara

tulajdonítani, hogy úgy a csatársorok, mint a halvesor teljes családost keltett. A második félidőben például az egész idő alatt a KAC térfelén folyt a játék, a kapura azonban egyetlen egészséges lövést sem küldtek a csatárok. A mérkőzés fontosabb mozzanatai a következők:

KAC-támadással kezdődik a játék, az egyetemisták azonban csakhamar átveszik a támadó szerepet. A 21-ik percben Deutsch Simi előadott labdájára Guga ráfut és szép lövéssel gólt ér el. A 31-ik percben egy a szélről beadott labdára Blaju Léderer vállára felugorva, fejéről a labda gólba pattan. Általános meglepetést kelt a bíró intése, mellyel a gólt jelzi, mert egész világosan fault volt, amelyért szabadrugást kellett volna ítélnie az U. ellen. A gól nem csüggeszti a piros-fehéreket és mindent elkövetnek az egyenlítés érdekében. A 33-ik percben sikerül is gólt elérnie. Lázár egy kornerugást kiöklöz, Lakatos ráveti magát a labdára és szépen gólba fejezi. A féldő végéig az eredmény nem változik. A második féldőben, a 20-ik percben Gugának alkalma van gólt rugni, de tiszta helyzetből az üres kapu felé rugja a labdát. A játék végén a KAC több veszélyes helyzetet teremt, de az eredmény megmarad. Szatmári helyett Goldner védett a kapuban.

Universitatea comb.—RMS 4:3 (0:2).
Victoria ifj.—Haggibbor ifjúsági 1:1 (1:0).
Bajnoki.
CFR. ifj.—Husos ifj. 4:0 (2:0). Bajnoki.

Vidéki eredmények:

Brassó. BMTE—CFR 1:0 (0:0). Bíró Suciu. I. oszt. bajnoki.

Temesvár. Admira (Bécs)—Kinizsi 2:1 (2:1). Bíró Danciu. Nemzetközi mérkőzés, melyen a Kinizsi egyenrangú ellenfélnek bizonyult a bécsi bajnokság harmadik helyezettjével szemben. A vezetőgólt a Kinizsi éri el a 9-ik percben, Semler révén. A 16-ik percben a bécsi csapat egyenlít. Klíma lövését Ritter kiejti kezéből, mire a ráugró Weisz a labdát a hálóba juttatja. Rá 3 percere újabb gólt ér el az Admira Fiala védhetetlen lövésével. Az első féldőben az Admira, a második féldőben a Kinizsi volt a többet-támadó. A finisben a Kinizsi erős támadásokkal egyenlíteni próbált, azonban a kitünő bécsi védelem minden veszélyt elhárít.

SZÍNHÁZ - MŰVÉSZET

Zsidó kultúrestélyek a vidéken

A zilahi zsidó leányegylet március 11-én nagyszerű purimi műsoros estélyt rendezett. A műsor keretében Gelman Gizi szellemes konferánst mondott, Kohn Gizi a purim jelentőségét méltatta. Grünfeld Margit Kiss Arnold egyik versét szavalta hatásosan. Weisz Böske táncszáma nagy sikert aratott. Fried Zsóka Béda-szatirája derűs hangulatot váltott ki. A műsort egy quartett zárta be, melynek keretében Ferenczi Böske, egy kis 10 éves művész: Hädinger Gyuszi, Dick és Reichmann szerepeltek nagy sikerrel.

Március 21-én az érmihályfalvai zsidó ifjúság rendezett nagyszerű estélyt a Keren Kajemeth javára. A műsor első pontján Giszkalay János „Titok” című drámája szerepelt, melyet a szereplők nagy hatással adtak elő. Ezután Salamon Piri szavaltata következett, aki Kiss Arnold „Eszter” című költeményét szavalta nagy hozzáértéssel. Ezt egy vígjáték követte, melyet a szereplők kifogástalanul adtak elő. Friedmann Sándor — aki a konferansezé tiszteit is betöltötte — Giszkalay János „Gus Chalav látomása” című versét adta elő nagy tetszés mellett. Singer Klári és Pollák Géza ének és táncduettje frenetikus sikert aratott. Jók voltak Friedmann Helén és Glück Károly táncszámai. A műsort a „Munkakerítő” című dal-egyveleg zárta be, mit Stein Zoltán adott elő sok humorral.

A nagyenyedi Aviva és Barisszia március 11-én nagyon jól sikerült műsoros purimbált rendezett. Az estélyt Fenichel Endre ros-rison nyitotta meg. Ezt Fischer Sári és Naftáli Simon zongorajátéka követte. Kitting volt Klein Miklós szavaltata, aki Giszkalay János három költeményét szavalta. Öhler Zelma hegedűjátéka Tenner Pálné zongorakiséréte mellett nagy tetszést aratott. Farkas István történeti ismer-

tetése után Genád Csilla és Goldstein Jozefa keleti táncokkal arattak nagy sikert. A műsor többi részét Jankovits Adolf héber énekszám-mal, Klein Miklós, Benedek László, Goldstein Jozefa egy egyfelvonásos vígjáték előadásával tették élvezetessé.

A havasmezői cionista csoport március hó 11-én szintén nagyszerű estélyt rendezett. Az előadás a román himnusszal kezdődött, mely után dr. Beinis professzor tartott kiváló előadást Palesztináról. Az „Ahasvér” című purimi vígjátékot Káhn Cili, Lampert Fáni, Berger Fáni, Markovics Aranka, Fried Hanni, Lampert Pál, Ganz Jakab, Grosz Móric és Wieder Ferenc adták elő nagy sikerrel. Feierverger Helén és a csöpp Berger Rózsika szavaltatai igen tetszettek. Ezután a „Satchen” című zsargon operettet adták elő hatásosan.

Hevesi Piroska Chopin-estélye.

Hevesi Piroska, a kiváló zongoraművész nő április 6-án tartja az unitárius kollégium disztermében Chopin—Liszt-estélyét. A kiváló zongoraművész nő hangversenye iránt már is nagy érdeklődés nyilvánul meg.

Magyar Színház heti műsora

Csütörtök: Elsler Fauni (Operettujdonság 5-ödször, bérletszűnet, sorozat 126)
Péntek: Altora Ujdonság először, premierbó-let 48 szám, sorozat 127)

Fétek d. u. fél 4-kor: Mézeskalács (Barna Sári vendégjátékával, mérsékelt helyárrakkal, sorozat 128)
Szombat este fél 8-kor: Altora 2-ödször, napi bérlet 92 szám B sorozat 129)

Szombat este fél 11-kor: A megoldatlan orvosi rejtély (Gold Ferenc telepatikus és szegesszív mutatványai. Az előadás alatt az ajtók zárva lesznek, sorozat 130)

Vasárnap d. u. 3-kor: Déliláb (Ujdonság, 5-ödször mérsékelt helyárrakkal, sorozat 131)

MOZGÓK MŰSORA

Select-mozgó. Csütörtök, 26-án. Kean. (Lángész vagy örület.) Szenzációs dráma 9 felvonásban, Duma; regénye után. Főszerepben Mozejukine, Lisenko és Colino.

Uránia-mozgó. Csütörtök márc. 26. *Robinson Crusoe.* Hatalmas szenzációs dráma 8 felvonásban. Főszerepben Claude Meralle és M. Dani.

Apollo-mozgó. Csütörtök, március 26. *Maciste revansa.* Bolzalas kaland- és büntügyi dráma 5 felvonásban. Főszerepben ez tró király Maciste.

* **Világégés, földreggés, orkánok.** Talán a természet bosszúja, mert az emberiség meghasonlott. Megmentője a világszolidaritás. Leghatalmasabb eszköze a könyv. Az „Ex Libris” utat mutat a könyvek terén. Kérje az „Ex Libris” prospektusát és 120 lejjel 1 évre fizessen elő Lepage-nál, Kvár.

Hölgyeim! Tavaszi ujdonságok és selyem kalapok érkeztek óriási választékban az

"IDEAL"

kalapüzletbe, Cluj, Wesselényi-u. 8. (Golya-áruházal szemben). Feltűnő olcsó árak. Átalakításokat modellek után vállalunk.

Mindenhol csak

eredeti

CZELL-sört
és
LUTHER-sört
kérjen.

Telefon 516

Mosse 1155

Főraktár:

Ciment, Dukász & Tsa cégnél
Cluj, Str. Bucovina (v. Munkácsy-u.) 28

Tavaszi ujdonságok
érkeztek

Neumann M.

férfi- és fiu ruhaáruháza
Cluj, Plata Unirii No 14.

A világirodalom

legkiválóbbjai az UJ KELET könyv-
osztályának olcsó
könyvcsoportjaiban

I. csoport:

A francia regényirodalom legkiválóbbjainak világhírű regényi. **5 nagyszerű regény 500 lej helyett 320 lej.** Tartalma: Anaole France: Vé zó vágyak. Maupassant: A szép fiu. Claude Farrare: Dax kisasszony. Barbousse: Világosság. Romain Rolland: Egy párisi ház

II. csoport:

A modern orosz irodalom legkiválóbb íróinak legjobb regényei és novellái. **5 érdekes kötet 400 lej helyett 220 lej.** Tartalma: Andrejev Leonid: Vöröskereszt. Az orosz novella nagymesterei. Andrejev Leonid: Anatheme. Gorkij Maxim: Egy élet regénye. Kuprin: A kriptá.

III. csoport:

Ötletes, mulatságos, nevetető, tréfás könyvek. A humorisztikus irodalom színe java, **5 sziporkázóan elmesélt könyv 150 lej helyett 75 lej.** Karinty Frigyes: Kolumbus tojása. Nagy Lajos: Képtelen természetrajz. Solem Alejchem: A 13 Robinson. Szöllősy Zsigmond: Az orrfogdosó braziliai. Sven Lanye: Sámson és Delila.

IV. csoport:

A humoristikus ir dalor, kacagtató mulatságos, szorakoztató termékei. **6 pompás tréfás könyv 160 lej helyett 80 lej.** Tartalom: Karinty: Kacsalábon forgó kastély. Maupassant: Párisi vasárnapok. Békefi László: A randevu. Mihály István: Ó Ceizler ur. Gosztonyi Ádám: Tréfás könyv. Laczkó Géza: Baruti.

V. csoport

A világirodalom leghíresebb remekei. **5 páratlanul érdekes regény 650 lej helyett 325 lej.** Tartalma: Romain Rolland: Viharvirág. Couperus: Helio-gabalus. Meyrink: A zöldarcú kísértet. Couperus: Komédiások. D'Annunzio: A halál diadala.

VI. csoport:

A külföldi regényirodalom ragyogóan szép regényei. **470 lej helyett 300 lej.** Tartalma: Barbousse: Tűz. Dora Dunker: George Saud. Maupassant: Holdvilág. A. France: Balthazar. Romain Rolland: A piaci vásár.

VII. csoport:

A legérdekesebb detektív, kalandor és szerelmi regények. **6 pompás regény 320 lej helyett 170 lej.** Tartalma: Aptelui: A tükörkép. Duse: A két pisztoly. Chestertin: A kék kereszt. Ervald: Sulamit kertje. Elvestad: A pók. Ujhelyi: A három detektív.

APRÓHIRDETÉSEK

gyorsul közlésnél egy szó 3-... vastagabb betűvel 6 lej. Leg-... zsebb apróhirdetés 30 lej. álláskeresőknek 30% kedvezmény

Motorokat benzín, nyersolaj, diesel, szívógáz, 10 lóerőtől föl-... felé, törött állapotban is, keresek megvételre Sche-... dívetz, gépészmérnök, Ti-... misoara, Gojdu-utca 13 1819

HUNWALD

Str. Vlahuta (volt Bolyai-u.) 3. Telefon 147.

Üveg-siszolda és tükör-... gyár. Táblatveg raktár... és üvegzési vállalat. Hibás tükrök újrafon-... csorozása 1037

Benzinlocomobilok és nyersolajmotorok, melyek... cséplése és kétjáratu ma-... lom meghajtására alkai-... ma-ak, a-onnal szállítha-... tók, Friedrich Testvérek, Timisoara. 1819

Transmissiót Martin-... seából, csiszolva, külön-... ként 24 lej, gyűrűs csap-... ágyakat, kuplungokat, fali-... gyámokat stb. előnyösen... szállit, kiváló minőségben Friedrich Testvérek gép-... gyára, Timisoara.

Eladó egy majdnem új fekete, nikkelezett, gum-... mikerektől, ós-zecsukható sport-gyermekkosci. Cim Vargyas, N-gyszam: s u 12

Eladó gépek. 8 drb revolver falcserepprés, uj. 3 drb. Duda- és falcserep-... prés kézi és erőhajtásra. 3. számú Ganz-féle téglá-... prés, napi teljesítmény 10.000 drb. 1. számú tég-... prés, hozzá cserépauto-... ma-ta és 10.000 drb. szá-... rító keret. Kedvező fize-... tési feltételek mellett azon-... nal szállíthatók, Friedrich Testvérek Gépgyár, Ti-... misoara. 1819

Zsidó fiatalember lakást és kosztot kap Egyetem-... tea 5, a. 3.

Motorokat, benzín, nyersolaj, szívó-... gáz, 15 lóerőtől fölfelé, törött állapotban is keresek készpénz mellett vé-... telre, Elias Győző, Ti-... misoara, Radulescu 6.

Izr. családnál két zsidó fiatalember lakást kaphat. Cim a kiadóban. 8774

Motorok Szívógáz 20-60 HP. B n-... zin 4, 5, 10, 16 HP. Nyers-... olaj 16, 20, 40, 45 HP. Diesel: 40, 50 HP. Gőz-... gépek félistabil 30, 40, 50, 60, 70 HP. Compound-... stabil 60, 70, 80 HP. ösz-... szes gépek gyárilag javítva azonnal szállíthatók. ked-... vező ár mellett. Kérjen árajánlatot. Friedrich Testvérek, Timisoara.

tejtől kapható hus-... vétra is, ugyesintén egyéb tejtermékek. Elek („Au-... rora“ Iaptarie) Solutiu (Viz-utca) 8. 8763

Gyakorlott gépirónó: keresünk. Cim a kiadó an.

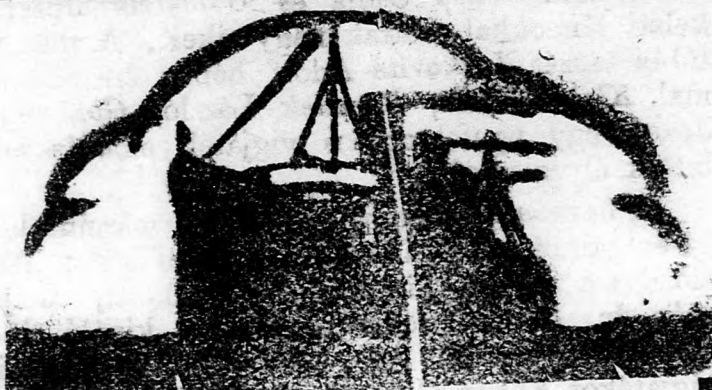
חברה תלמוד תורה דק"ק פעטראושעני יע"א

קונדמאכונג

דיא היעונגע ת"ת זוכט פיר ר"ח אייר דבעלט 3 ערסטקלאסטיגע מלמדים 1. האט צו אונטערריי-... טען הומש ורש"י נ"ך גמרא ותוספות 2. הומש ורש"י נ"ך 3. דרדקן. אפערטע, צייגניססע געדאלטס-... אנשפריכע זינד צו ריכטען ביז יום א' דהודומס

Soldan József, Petroșeni : אן

ת"ת פארשטאנד.

Hamburg--Amerika Linie

United American Lines

Rendes és közvetlen járatok:

Hamburg, Cherbourg, Bologne, Southamptonból

Canada,

Délamerika—Észak-amerika, Cuba, Mexiko,

Keletázsia és Nyugat-Indiába

Felvilágosításokat mindenkor ad a romániai vezérképvislet:

Lazar H. Lazarovitz

Timisoara. Strada Mercy No 2. — Telefon 16-58, valamint fiókjai: Bukarest, Calea Griviței No 183, Cernauti, Str. Regina Maria 9, Arad, Str. Eminescu 12, Oradea-Mare, P. Mihai Viteaz 5. Lloyd 3184

Sürgönyoim: Lazarovitz.

Mindenütt kaphatók

Ursus Extra világos és Hercules dupla maláta barna Kolozsvár sörkülönlegességek

Ursus -- Czelli sörfőzde Kolozsvár

Hirdessen az UJ KELET-ben!

VIZ Villany GÁZ

felszerelési cikkek raktára

Fürdőkádak és kályhák, mos-... dók és cösettek. Nikkelezett szappan-, pohár, szivacs, fogkefe és törülköző tartók.

Üvegpolecok

nikkelezett támaszokkal és... korlással, pipere cikkek részére.

Villamos főzőedények, vasalók, kályhák, test-... melegítők, hajszárítók és égők minden feszült-... ségre. Csillárok, selyemernyők és budoir-lámpák. Telefonok és csengők.

Gázharisnyák, invert. és egyenes lámpák, üvegburák és porc llán... ernyők.

Gázfőzőlapok és kemencék.

Telefon 2-14.

ELECTROHIDRO — CLUJ

Calea Regele Ferdinand No 65.

Szerkesztés... 3181... I. Disztor... zendők. Kézra... adank via... 1925 március... „Tábo... Ha valaki... volna, hogy... harsogó nyila... majd Hindenb... a maga jövőb... volna a kénys... tendő megtan... itt valóságga... szott valaha... tetlen volt. H... Hindenburg á... gos csapata s... denkit, aki a... német birodal... próbálta meg... és csapatának... a halálbüntet... akik a legnag... népért és aki... német birodal... likus centrum... demokrata na... ujjongása köz... akkor még az... az öreg Hind... bocsáthatatlan... dendorff áll... birodalom ve... Az öreg... esendes bölcs... aki nem vár... Nyilván az... változatosság... árulónak. De... a sokat szeny... nak, akik sze... gyulását, mé... rikácsoló ex... rajta gondolt... hogyan jut... dühödött kiáth... öldöklő neve... veszedelme... John de... nájának egy... alakja, ugy... francia püsp... orleánsi szü... ségesen okos... „Ne veg... „minálunk... nem hajlan... lenni“, Bern... szól, de a k... rulva, hogy... voltak érdekl... tévessztették... zettel és a l... dekeknek sz... nak nyilván... dendorff ált... burg tanács... aki Hinden... tette a káo... járulnak-e... dorff ítélet... közeikkel n... ahhoz a v... hazaáruló? Egyre több... a jobboldal... Ludendorff... dők komol... szeretnék, a... a politikai... Ludend... egyik csal... akik biztak... mutatta a... mellé áll... puccsban... amikor let...